

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/97/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116223583
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2116223583.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Daša Kontríková, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: C. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom J., o zaplatenie sumy 3.332,51 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č. k. 27Csp/140/2016-51 zo dňa 22. januára 2018, v časti, v ktorej súd žalobu zamietol, vo výroku II., takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti a závisiacom výroku o náhrade trov konania potvrdzuje.

II. Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom, výrokom I. súd prvej inštancie žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.188,31 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 1,37 eur a úrokom z omeškania z istiny vo výške 5 % od 27.9.2016 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku súd žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 84 %.

2. Rozsudok súd prvej inštancie po citácii § 52 ods. 2, § 53 ods. 2, 9, § 54 ods. 1, § 788 ods. 1, 2, § 791 ods. 1, § 39, § 565, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 9 ods. 1, 2 písm. j) až k), § 9 ods. 1, 2 písm. f), § 11 ods. 1, 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ), § 497, § 502 Obchodného zákonníka, § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z. z. vecne odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba bol podaná dôvodne len čiastočne. Nakoľko zmluva o úvere uzavretá medzi účastníkmi konania má charakter spotrebiteľského úveru v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, musí obsahovať náležitosti ustanovené zákonom pre zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd pristúpil k skúmaniu jednotlivých obsahovaných náležitostí zmluvy a zistil, že v zmluve nie je v zmysle § 9 ods. 1 písm. k) presne uvedená výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve sa uvádza len výška splátky bez bližšej špecifikácie, t.j. nie je uvedená výška splátky istiny a úroku, obsahuje len údaj o samostatnom poplatku za poistenie. Z predloženého prehľadu započítania zaplatených splátok je zrejmé, že každá splátka sa inak započítava na istinu a úrok.

3. Naviac žalobca nepreukázal, že pri poskytnutí úveru konal s odbornou starostlivosťou, resp. nepreukázal, že z jeho strany neprišlo k hrubému porušeniu povinností v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (keď veriteľ/ žalobca je pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa

poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru, pričom za hrubé porušenie povinnosti sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov); žalobca totiž nepredložil žiadny doklad o posudzovaní spôsobilosti žalovanej ako dlžníka splácať úver.

4. Uvedené obsahové nedostatky zmluvy majú za následok, že úver je potrebné v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) a d), ods. 2 cit. zákona považovať za bezúročný a bez poplatkov, preto zamietol žalobu v časti uplatneného úroku a poplatkov. Súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne len v časti nevrátenej istiny z poskytnutej sumy 3.500 eur zníženej o zaplatené splátky 311,69 eur, t.j. 3.188,31 eur.

5. V zmluve o spotrebnom úvere v časti, ktorá bola jediná individuálne dojednaná sa uvádza len poplatok za poistenie schopnosti splácať úver 1,99 eur mesačne. Z titulu poisťného žalobca započítal zo zaplatených splátok do splatnosti sumu 5,97 eur. Zo Zmluvy a jej spoločných ustanovení nie je možné vyvodiť záver, že bola uzatvorená konkrétna poisťná zmluva so základnými obsahovými náležitosťami v zmysle § 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka (výška poisťného plnenia, výška poisťného, splatnosť poisťného, stanovenie, či ide o jednorazové alebo bežné poisťné, poisťná doba, údaj o tom, či sa oprávnená osoba bude podieľať na výnosoch poisťovateľa a akým spôsobom, vymedzenie práv a povinností zmluvných strán, výška odkupnej hodnoty) a nie je ani zrejmé, kto je poisťiteľ z poisťnej zmluvy. Predovšetkým pre poisťnú zmluvu je v zmysle § 791 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpísaná písomná forma a žalobca žiadnu písomnú poisťnú zmluvu so základnými náležitosťami (tzv. zákonné minimum) súdu nepredložil. Žalobca tak nepreukázal existenciu poisťnej zmluvy, z ktorej by mu vyplýval nárok na už zaplatené poisťné, preto súd túto zaplatenú čiastku započítal na istinu.

6. Žalovaný zaplatil prvé 3 splátky 17.3.2016, 18.4.2016 a 17.5.2016 a čiastočne aj štvrtú dňa 17.6.2016 spolu 311,69 eur a od vtedy bol v omeškaní. Žalobca si uplatnil úrok z omeškania vo výške 5 % z jednotlivých dlžných splátok do splatnosti úveru spolu vo výške 1,37 eur. Súd zaviazal žalovaného, okrem vyššie uvedenej istiny, zaplatiť úrok z omeškania vo výške 1,37 eur a od splatnosti úveru z priznanej istiny v uplatnenej výške 5 % ročne tak, ako je uvedené v ods. I. výroku rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol a to v istine, ako i v uplatnenom príslušenstve, nakoľko pokiaľ nie je dané právo na zaplatenie samej istiny, nemožno priznať ani požadované príslušenstvo takej istiny.

7. Súd o trovách konania rozhodol v zmysle ustanovení § 255 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní úspešný v 92 %, t.j. v časti istiny 3.188,31 eur a úroku z omeškania ku dňu rozhodnutia súdu vo výške 215,07 eur a žalovaný vo výške 8 %. Vzhľadom na pomer úspechu súd zaviazal žalovaného na náhradu pomernej časti trov konania žalobcu v rozsahu 84 % (92-8). O výške náhrady trov konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd žalobu zamietol, t.j. v časti výroku II. z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP a vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Uviedol, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú aj obchodné podmienky banky (VOP a OP), a teda niektoré z náležitostí, ktoré má v zmysle právnych predpisov zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, sú v samotnom texte zmluvy o úvere a ďalšie náležitosti sú v OP a VOP.

Výška, počet a termíny splátok istiny a úrokov sú uvedené v samotnom texte zmluvy nasledovne:

Výška anuitnej splátky 81,12 eur

Termín splatnosti 1. anuitnej splátky 17.3.2016

Počet anuitných splátok 60

Periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky mesačne, v 17. deň kalendárneho mesiaca.

Zároveň, bod 2.5.3 OP (účinné do 30.6.2016) popisuje anuitné splácanie nasledovne: Splácanie anuitným spôsobom (formou konštantnej anuity) znamená, že úver je splácaný v pravidelných mesačných splátkach. Výška každej splátky úveru (anuita) je rovnaká (s výnimkou poslednej splátky) a skladá sa z časti splátky istiny úveru (amortizácia úveru) a časti pri padajúcej na platbu riadnych úrokov z úveru. Pomer výšky istiny a riadnych úrokov sa v priebehu splácania úveru mení. Poslednou splátkou úveru sa splatí zostatok úveru aj so zvyšným príslušenstvom. Ak by splatnosť ktorejkoľvek splátky pripadla na deň, ktorý nie je pracovným dňom, posúva sa splatnosť tejto splátky na najbližší nasledujúci pracovný deň.

9. Z uvedeného teda vyplýva, že počet a termíny splátok istiny aj úrokov sú rovnaké a sú určené termínom splatnosti anuitnej splátky. Uvedené platí aj pre údaj o výške splátky. Banka bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytne spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ktorá uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, a lehoty a podmienky ich úhrady vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny a úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Informáciu, že splácanie spotrebiteľského úveru prebieha formou mesačných anuitných splátok a že rozdelenie splátok na istinu a úroky úveru obsahuje amortizačná tabuľka, banka klientovi poskytuje už v rámci poskytovania informácií pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere prostredníctvom formulára pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere. Anuita a anuitné splácanie je definované ako pravidelné (periodické) plynutie pevne stanovených platieb počas určitej špecifikovanej doby. Anuitná splátka zostáva počas celej doby splácania rovnaká. Skladá sa zo splátky istiny a splátky úroku. Výška anuitnej splátky sa nemení. Plynule sa mení výška a pomer istiny a úroku. Z toho vyplýva, že na začiatku úverového vzťahu najväčší podiel celej splátky bude tvoriť úrok a naopak na konci bude najväčší podiel splátky predstavovať istina, čiže každou ďalšou splátkou sa splácaný úrok znižuje a splácaná istina sa zvyšuje.

Pokiaľ by mal samotný text zmluvy obsahovať podrobný rozpis splátok istiny a úrokov za celé obdobie splatnosti úveru, znamenalo by to neúmerné rozšírenie rozsahu zmluvy čo by neprispelo k jednoduchosti, zrozumiteľnosti a prehľadnosti zmluvnej dokumentácie. Napríklad pri spotrebiteľskom úvere s lehotou splatnosti 9 rokov, by splnenie tejto požiadavky znamenalo rozpisanie každej zo 108 mesačných splátok v členení na časť pripadajúcu na istinu a časť pripadajúcu na úroky.

10. Z pripravovanej novely vyplýva, že za súčasného právneho stavu, zákon o spotrebiteľských úveroch od veriteľa nevyžaduje zahrnúť všetky náležitosti uvedené v ods. 2 do samotného textu zmluvy a z dotknutého písm. l) taktiež nevyplýva povinnosť uvádzať v zmluve presný rozpis toho, aký podiel z jednotlivých splátok pripadá na uhradenie istiny a úrokov. V súčasnosti túto funkciu plní amortizačná tabuľka, o ktorú môže spotrebiteľ kedykoľvek veriteľa požiadať a tento je povinný ju spotrebiteľovi bezplatne poskytnúť.

11. V tejto veci poukazuje aj na návrh generálnej advokátky Eleanor Sharoston prednesený dňa 9.6.2016 vo veci C-42/15, návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore EÚ, ktorý podal Okresný súd Dunajská Streda, HomeCredit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová, zverejnený na stránke súdneho dvora, podľa ktorého amortizačná tabuľka nemusí byť súčasťou zmluvy o úvere (body 58 a 59 návrhu). V prospech argumentácie banky svedčí aj rozsudok Európskeho súdneho dvora z 09.11.2016 vo veci C-42/15, HomeCredit Slovakia, a.s., proti Kláre Bíróovej, v zmysle ktorého:

1.) Článok 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len "smernica") v spojení s článkom 3 písm. m) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že:

- zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči.

12. Z uvedeného vyplýva, že náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch nemusia byť nevyhnutne uvedené v samotnom texte úverovej zmluvy, ale časť z nich môže byť obsiahnutá aj v obchodných podmienkach (ďalej aj ako "VOP alebo OP") alebo sadzobníku, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy.

13. Článok 10 ods. 2 písm. h) (výška, počet a frekvencia splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia) a písm. i) (právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy) smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny.

14. Tieto ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Povinnou náležitosťou úverovej zmluvy teda nie je podrobný rozpis výšky, počtu a termínov každej zo splátok na časť pripadajúcu na istinu, úroky a iné poplatky, a zároveň, štát ani nemôže zákonom upraviť povinnosť pre veriteľov takýto presný rozpis v zmluve uvádzať.

15. Článok 10 ods. 2 písm. h) smernice 2008/48 (výška, počet a frekvencia splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia, ako povinné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere) sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Uvedenie termínu splatnosti splátky spôsobom: "Mesačne, v xx. deň kalendárneho mesiaca" teda spĺňa požiadavku smernice a napĺňa jej cieľ.

16. Žalobca poukazuje aj na aktuálnu judikatúru, konkrétne na:

- uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 12Co/149/2016-60 zo dňa 15.2.2017 a č. k. 17Co/17/2017-63 z 27.7.2017, Krajský súd v Trenčíne uzneseniami č. k. 6Co/68/2017-46 zo dňa 28.2.2017 a č. k. 6Co/84/2017-57 zo dňa 28.3.2017, Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení 14Co/454/2016-66 zo dňa 10.7.2017, Krajský súd v Trenčíne v uznesení č. k. 6Co/310/2017-109 z 14.8.2017, Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 16Co/433/2016-122 zo dňa 20.9.2017, Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 9Co/68/2017-76 zo dňa 24.10.2017, rozsudky Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/238/2017-117 zo dňa 29.11.2017 a č. k. 6Co/100/2017-92 z 7.6.2017, uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6Co/106/2017-105 zo dňa 27.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Co/19/2017-103 zo dňa 29.11.2017. Žalobca poukazuje aj na už schválený vládný návrh zákona z 12.10.2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, podľa ktorého s účinnosťou od 15.12.2017 dôjde k zmene ustanovenia týkajúce sa podstatnej náležitosti zmluvy. K názoru súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal platné uzavretie dohody o poistnom, žalobca uvádza, že v zmluve o úvere v bode 1.2. je uvedený súbor poistenia, ktorý si žalovaný vybral, pričom informáciu o výške poistného a ďalších náležitostiach v zmysle ustanovenia § 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka obsahuje Sadzobník Poplatkov a poistné podmienky obsahujú Všeobecné poistné podmienky pre poistenie schopnosti splácať úver - PBS.

17. V tomto prípade si žalovaný vybral súbor A poistenia, ktorého výška je v zmysle časti 7. Sadzobníka poplatkov 1. časť 2,45 % výšky mesačnej splátky, t.j. vo výške 1,99 eur mesačne. V zmluve o úvere v bode 1.2. je uvedený súbor poistenia, ktorý si žalovaný vybral, pričom informáciu o výške poistného a ďalších náležitostiach v zmysle ustanovenia § 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka obsahuje Sadzobník Poplatkov a poistné podmienky obsahujú Všeobecné poistné podmienky pre poistenie schopnosti splácať úver - PBS.

18. V tomto prípade si žalovaný vybral súbor A poistenia, ktorého výška je v zmysle časti 7. Sadzobníka poplatkov 1. časť 2,45 % výšky mesačnej splátky, t.j. vo výške 1,99 eur mesačne.

19. K tvrdeniu súdu, že žalobca nepreukázal konanie s odbornou starostlivosťou, konkrétne, že neposúdil schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver žalobca uvádza, že pokiaľ súd považoval návrh za neúplný, ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, mal žalobcu vyzvať na jeho doplnenie v zmysle § 129 ods. 1 CSP. Podľa § 129 ods. 1 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní.

20. Keďže súd prvej inštancie rozhodol o neurčitom návrhu na začatie konania, pričom jeho rozhodnutiu nepredchádzala faktická činnosť smerujúca k odstráneniu neúplnosti návrhu na začatie konania žalobcom uplatňovaných nárokov, hoci bol k takejto činnosti povinný, súd takýmto postupom, ktorý predchádzal vydaniu rozsudku, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Ide o vady konania, vymedzené v § 365 ods. 1 písm. b) CSP, ktoré sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky zaručuje okrem zákonov aj článok 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práva základných slobôd. Právo na súdnu ochranu ako súčasť práva na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na rozhodnutie, ktorému predchádza faktická činnosť súdu v súlade so zákonom, a to konkrétne procesným predpisom, upravujúcim postup súdu, ktorým je Civilný sporový poriadok resp. bol Občiansky súdny poriadok. Za porušenie tohto práva treba považovať aj rozhodnutie súdu vo veci samej bez úplného a určitého návrhu na začatie konania, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky, pretože takýmto rozhodnutím bolo žalobcovi v konaní odopreté právo na ochranu jeho oprávneného nároku, uplatneného návrhom na začatie konania. Žalobca zároveň zasiela ako prílohu reporty, ktorými preveroval príjmy žalovaného prostredníctvom Sociálnej poisťovne a platobnú schopnosť cez report zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI). Žalobca navrhuje, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

21. Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

22. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nebolo.

23. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Pre úplnosť je potrebné uviesť nasledovné:

24. Predmetom nároku žalobcu bolo zaplataenie istiny 3.332,51 eur, úroku 123,53 eur, úroku z omeškania 1,37 eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 3.332,51 eur od 22.09.2016 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 123,53 eur od 22.09.2016 do zaplataenia, nezaplataené poplatky za poistenie vo výške 3,98 eur a náhrada trov konania. Žalobca sa nároku na zaplataenie dlhu domáhal zo záväzkového vzťahu, z úverovej zmluvy č. 289243 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným dňa 04.03.2016, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému peňažné prostriedky vo výške 3.500 eur. Žalovaný zaplatil na úvere sumu vo výške 167,49 eur.

25. Súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplataenie istiny 3.188,31 eur s úrokom z omeškania vo výške 1,37 eur a 5 % ročným úrokom z omeškania od 27.09.2016 do zaplataenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. S prihliadnutím k rozsahu odvolaniu žalobcu bola predmetom prieskumu odvolacieho súdu časť výroku prvoinštančného súdu v zamietajúcej časti, v ktorej súd žalobcovi nepriznal žalobou uplatnený nárok v časti príslušenstva pohľadávky (istiny, úrokov a poplatkov) a trov konania z dôvodu, že zmluva neobsahovala zákonom predpísané náležitosti, preto súd považoval úver za bezúročný a bez poplatkov a nemal preukázané riadne uzatvorenie poisťnej zmluvy.

26. Podľa § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

27. Podľa § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

28. Podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a a).

29. Podľa § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z., poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinností podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinností podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

30. V danej veci bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená úverová zmluva dňa 04.03.2016, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 3.500 eur. Úver sa žalovaný zaviazal zaplatiť v mesačných anuitných splátkach v počte 60 po 81,12 eur pri dojednanej úrokovej sadzbe 13,9 %, p. a. ZoSÚ vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Cieľom takejto právnej úpravy je ochrana spotrebiteľa ako slabšej strany záväzkovo-právneho vzťahu zo spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 9 ods. 2 ZoSÚ stanovuje podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom podľa § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia, teda s rozčlenením jednotlivých čiastok, nestačí uviesť len celkovú výšku splátok. Zo základného gramatického výkladu § 9 ods. 2 písm. l) ZoSÚ je zrejmé, že požiadavka na to, aby v zmluve o spotrebiteľskom úvere bola ako náležitosť uvedená výška, počet a termíny splátok sa vzťahuje osobitne ako k istine, tak k úrokom, ako aj k iným poplatkom. Zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle citovaného ustanovenia musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok ako istiny, tak aj úrokov, ako aj iných poplatkov, aby bolo zrejmé, koľko z každej splátky sa započítava na istinu, koľko na úroky a koľko na poplatky. Predložená úverová zmluva zo dňa 04.03.2016 takýto konkrétny splátkový kalendár neobsahovala. Takáto informácia je významná pre spotrebiteľa, najmä pokiaľ ide o jeho možnosť zhodnotiť na základe predloženého splátkového kalendára výhodnosť poskytnutého úveru, posúdenie, či požadovaný úrok za úver je pre neho prijateľný, resp. aby spotrebiteľ bol schopný posúdiť celkovú výšku odplaty požadovanej žalobcu za poskytnutý úver. Podstatným v danom prípade je to, že pokiaľ zákon kladie dôraz na to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa OZ musí obsahovať aj ďalšie náležitosti - výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia, musí to obsahovať samotná zmluva. Ak žalobca tvrdí, že predloží spotrebiteľovi na požiadanie amortizačnú tabuľku, niet dôvodu, aby spotrebiteľovi nepredložil tabuľku, ktorá by zrozumiteľne uvádzala prehľad splátok (v zmysle zákona) pri uzatváraní samotnej zmluvy. Rovnaký právny názor vyslovil aj NS SR v svojom rozsudku zo dňa 29.11.2017 sp. zn. 7Cdo 128/2016 a 7Sžo 61/2015 z 28.06.2016.

31. Žalobca v odvolaní poukazoval na znenie smernice č. 87/102/EHS, jej ustanovenia a porovnával ich s ustanoveniami zák. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktoré ustanovujú prísnejšie pravidlá pre náležitosti zmluvy o úvere. Bol toho názoru, že zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva platí nielen v prípade vnútroštátnych ustanovení osobitne prijatých na vykonanie smernice, ale vzťahuje sa na vnútroštátne právo ako celok, vrátane vnútroštátnej judikatúry. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok.

32. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Súdneho dvora z 09.11.2016 vo veci C-42/15 o návrhu na začatie prejudiciálne v konania, ktorý podal Okresný súd Dunajská Streda rozhodnutím z 19.12.2014 a ktorý súvisí s konaním žalobcu proti Kláre Bíróovej. Súdny dvor uviedol, že článok 10 ods. 2 písm. h) a i) Smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú ustanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Tieto ustanovenia v spojení z článku 22 ods. 1 tejto smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave.

33. Otázka priameho účinku právnych noriem EÚ sa vo všeobecnosti týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú právnu normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne na prípad, ktorý riešia. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ na otázku priameho účinku Smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto prípade veriteľ proti spotrebiteľovi) v zásade platí zákaz priameho (horizontálneho) účinku spočívajúceho v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe jednotlivci.

34. Uzané vnútroštátne výkladové metódy vytvárajú právny rámec pre realizáciu povinností súladného výkladu vnútroštátnych noriem s právom EÚ. To ale neznamená, že tieto metódy môžu viesť k akémukoľvek výsledku, len aby bol dosiahnutý cieľ smernice. Súdny dvor už sám stanovil medze, ktoré súladný výklad má, hoci by sa opieral o uznanú vnútroštátnu metódu. Súdny dvor tieto medze prehľadne zhrnul vo veci C-212/04 rozsudok Súdneho dvora z 04.07.2006 keď uviedol, že povinnosť vnútroštátneho sudcu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a zákazom retroaktivity a nemôže slúžiť ako základ pre výklad *contra legem* (proti zákonu) vnútroštátneho práva (aj rozsudok C-105/03 zo 16.06.2005, C-268/06 z 15.04.2008). Vzhľadom na explicitné znenie zákona v časti členenia splátok na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov by súdy, ak by vyložili toto ustanovenie eurokonformne tak, že zmluva nemusí obsahovať členenie splátok na splátky istiny a úrokov a iných poplatkov, prípadne v otázke, kedy je zmluva o úvere bezúročná bez poplatkov doslova „zlomili“ vnútroštátne právo a toto vnútroštátne právo by nahradili Smernicou (čo je postup typický pre priamy účinok). Nakoľko ale nejde o priamy účinok Smernice, ale účinok nepriamy, takýto postup nie je možný preto, lebo by išlo o výklad práva *contra legem*. Na to, aby bolo možné vykladať zákon v súlade so Smernicou je potrebné ZoSÚ novelizovať zosúladiť s textom Smernice, inak by bola porušená zásada právnej istoty (výkladom *contra legem*). Následkom citovaného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ je nová legislatívna zmena od 01.05.2018 (vykonaná novelou zák. č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení zákon o bankách), kde sa uvádza, že vzhľadom na toto rozhodnutie sa upravuje náležitosť zmluvy tak, že sa nahrádza rozčlenením pojmom frekvencia. Je teda evidentné, že zákonodarca pristúpil k legislatívnej zmene a súd nemôže vykladať sporné ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch rovnako v prípade dvoch rôznych znení zákona len z dôvodu, aby vyhovel požiadavke žalobcu. Požadovaný výklad sporného ustanovenia bude možný pri posudzovaní zmlúv uzavretých po účinnosti spomenutej novely (aby neodporoval princípu zákazu retroaktivity). Podstatným je, že znenie zákona č. 129/2010 Z. z. v dotknutom ustanovení sa dostalo do konfliktu so smernicou, čo sa zistilo až po vydaní uvedeného rozsudku Súdneho dvora EÚ. Eurokomfortný výklad nemôže nahradiť znenie zákona a správne na takúto situáciu zareagoval zákonodarca a prijal novelu sporného ustanovenia.

35. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne považoval úver za bezúročný a bez poplatkov aj z dôvodu, že žalobca nepostupoval s odbornou starostlivosťou a nezisťoval a nevyhodnocoval finančné pomery žalovaného pred poskytnutím úveru. Žalobca v odvolaní tvrdil, že pokiaľ súd považoval návrh za neúplný, ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, mal žalobcu vyzvať na jeho doplnenie v zmysle § 129 ods. 1 CSP. Ustanovenie § 129 CSP upravuje postup pri odstraňovaní väd podania. Súd prvej inštancie však poukázal na to, že žalobca nepreukázal, že pri poskytnutí úveru konal s odbornou starostlivosťou, resp. nepreukázal, že z jeho strany neprišlo k hrubému porušeniu povinností v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, nepredložil žiadny doklad o posudzovaní spôsobilosti žalovaného ako dlžníka splácať úver. Za vadu podania sa považuje predovšetkým absencia niektorej obsahovej náležitosti stanovenej zákonom pre podanie. V danom prípade nepredloženie dokladu o posudzovaní spôsobilosti žalovaného ako dlžníka splácať úver, nemožno považovať za vadu podania, pri ktorom mal súd postupovať v zmysle ust. § 129 CSP, preto nemožno súhlasiť s argumentáciou

žalobcu v tom, že súd konal o neurčitom návrhu, pričom jeho rozhodnutiu nepredchádzala faktická činnosť smerujúca k odstráneniu vady podania. Nezvládnutie dôkazného bremena nemožno zamieňať s vadami podania, preto pokiaľ žalobca nepreukázal tú skutočnosť, že postupoval s odbornou starostlivosťou, hoci dôkazné bremeno je na žalobcovi, rozhodol správne. Odvolací súd navyše podotýka, že súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré pokiaľ by sa žalobca dostavil, súd by ho bol povinný informovať o sporných skutočnostiach. Reporty, ktoré boli zo strany žalobcu doložené v rámci odvolacieho konania nemôžu zvrátiť rozhodnutie vo veci samej už z vyššie uvedených dôvodov, ale i preto, že odvolací súd nemôže na ne prihliadnuť, nakoľko nejde o novoty v odvolacom konaní v zmysle ust. § 366 CSP. Nakoľko má odvolací súd za to, že ide o hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 z. č. 129/2010 Z. z. v znení platnom a účinnom v rozhodnej dobe, keď žalobca nepostupoval s odbornou starostlivosťou pri uzatvorení zmluvy (uvedené nemá súd za preukázané), je úver poskytnutý žalovanému treba považovať za bezúročný a bez poplatkov.

36. Odvolací súd sa stotožňuje i argumentáciou súdu prvej inštancie v tom, že z obsahu zmluvy nemá preukázané ani riadne uzatvorenie poisťnej zmluvy v rámci poskytnutého úveru. Odkaz iba na VOP resp. sadzobník je nepostačujúci preto, aby žalovaný mal vedomosť o podmienkach a podstatných náležitostiach poisťnej zmluvy. Na uvedený poplatok by však žalobca nemal nárok už z vyššie uvedených dôvodov, pre ktorý je úver považovaný za bezpoplatkový a bezúročný.

37. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny v rozsahu napadnutom v odvolaní, vo výroku II. a závislom výroku o náhrade trov konania výroku III., potvrdil.

38. Žalovaný má voči žalobcovi podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, z dôvodu, že žalovaný bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný. Vzhľadom na to, že žalovanému žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, odvolací súd rozhodol, že žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva podľa čl. 4 ods. 2 CSP.

39. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).